

Олена ТІХОНОВА

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти

Науковий керівник: Світлана СМОЛЮК,

кандидат педагогічних наук, доцент

Волинський національний університет

імені Лесі Українки (м. Луцьк)

МОДЕЛЮВАЛЬНО-КОНСТРУКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ СЕРЕДЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У наш час важливо стежити за технологічним прогресом та шукати нові підходи для вирішення багатьох завдань. Сучасні задачі потребують новітнього вирішення, а для цього необхідні фахівці з новими нестандартними поглядами, творчими ідеями. Саме в середньому дошкільному віці моделювально-конструктивні здібності являють собою значні можливості для всебічного розвитку особистості дитини дошкільного віку.

Наразі, як зазначають вчені, конструювання є одним із фундаментальних продуктивних видів діяльності, адже все створене людиною у різних сферах життя пов'язане з діяльністю проектування, конструювання, що має на меті побудову того чи іншого об'єкта або взаєморозташування його частин, а також пошук способів поєднання цих частин і матеріалів, з яких має бути виготовлений об'єкт [3, с. 11].

Учена А. Семенова, вказує на те, що моделювання (анг. modeling) являє собою процес вивчення різних явищ, процесів або систем через створення та дослідження їх моделей. Моделі використовуються для уточнення характеристик об'єктів, а також для оптимізації їхньої структури при проектуванні нових об'єктів. Моделювання дозволяє аналізувати та вивчати різноманітні системи, конструкції та процеси на основі їхніх моделей [7, с. 110]. Згідно з цим визначенням, науковиця подає таку структуру моделювання, яка поділяється на чотири етапи:

- 1) постановка завдання;
- 2) створення і вибір моделі з метою вивчення оригіналу;
- 3) дослідження моделі;
- 4) перенесення даних, отриманих у результаті вивчення моделі, на оригінал.

Тому моделювання є частиною процесуального компонента пізнавальної самостійності і тісно пов'язане з оволодінням іншими складовими цього структурного компонента, зокрема, такими важливими для розвитку дітей дошкільного віку розумовими операціями, як аналогія, порівняння та узагальнення [7, с. 110].

У свою чергу, В. Давидов, О. Давидчук, Л. Виготський, О. Дьяченко, Е. Ільєнков та інші у своїх працях зазначали, що саме у конструкторській діяльності дитина дошкільного віку не тільки пізнає навколишнє, а й створює, конструює свій образ світу, стає творцем. Дитяче конструювання, в силу його творчоперетворюючої природи та відповідності інтересам і потребам дошкільника, при відповідній організації носить суто творчий характер [2, с. 62]. Діти середнього дошкільного віку зазвичай залюбки конструюють улюблених роботів із мультфільмів, створюють власні чарівні міста, при цьому вони здатні удосконалювати свої конструкції та вносити корективи згідно свого творчого задуму.

Учені Т. Богдан, Д. Галаган, Д. Ярошенко у своїх працях вказують на те, що у процесі цілеспрямованого навчання дошкільників основам моделювально-конструктивної діяльності поряд з технічними навичками розвивається і вміння аналізувати об'єкти та явища навколишньої дійсності, формуються узагальнені уявлення про власноруч створені конструкції об'єктів, розвиваються самостійність мислення, творчість, художній смак, формуються якості особистості (акуратність, цілеспрямованість, наполегливість у досягненні мети і т. д.). Все це дає змогу розглядати конструювання як ефективний засіб гармонійного розвитку дітей середнього дошкільного віку та підготовки дошкільників до навчання в школі [4, с. 7]. Під час ігор з конструктором діти проявляють зосередженість та терплячість, шукаючи різні способи вирішення поставленої перед ними задачі та експериментують з різними типами з'єднань деталей, їх розміщенням, що є сприятливим для когнітивного розвитку дошкільників.

У праці Н. Творогової є підтвердження того, що мислення дітей під час конструювання має практичний і творчий характер. Коли діти вчаться конструювати, то у них розвивається планувальна розумова діяльність, що є важливим фактором у формуванні навчальної діяльності. Діти середнього дошкільного віку, конструюючи споруду чи виріб, подумки уявляють, якими

вони будуть, і заздалегідь планують, як вони будуть їх створювати та в якому порядку з'єднувати деталі, підбирати матеріал тощо [5, с. 7].

За умови правильно організованої конструкторської діяльності діти набувають не тільки конкретні конструктивно-технічні вміння: споруджувати з будівельного матеріалу окремі предмети або створювати вироби з паперу, а й узагальнені. До таких належать уміння цілеспрямовано розглядати предмети, порівнювати їх між собою, виділяти в них частини, бачити в предметах загальне та окреме, знаходити осоновні конструктивні частини, від яких залежить розташування інших частин та функціонування побудованого об'єкта [1, с. 5].

Вище описані дослідження констатують, що формування конструктивних умінь і навичок розглядається вченими як вагома педагогічна проблема, яка є багатогранною з точки зору її вирішення, багатоаспектною у вираженні та актуальною за часом. Конкретна проблема тривалий час залишається предметом психологічних досліджень і залишається актуальною для наукових пошуків у галузі педагогіки [6, с. 226].

Отже, середній дошкільний вік є важливим етапом у розвитку технічних, творчих, моделювально-конструктивних навичок, які є необхідними для всебічного розвитку дітей. Граючи з різними видами конструкторів у дітей дошкільного віку розвивається просторове мислення та креативність, тому що, конструктивна діяльність дає можливість експериментувати з розмірами, формами, розміщенням конструкцій та прогнозувати результати своїх дій. Під час конструювання діти здатні краще засвоювати кольори, геометричні фігури, аналізувати та пізнавати будову різних об'єктів навколо себе. Саме тому, моделювально-конструктивна діяльність дітей середнього дошкільного віку є важливою у сфері психолого-педагогічних досліджень, що відкриває нові можливості та перспективи для вдосконалення освітнього процесу у закладі дошкільної освіти.

Список використаних джерел:

1. Безсонова О. Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. *Дошкільне виховання*. 2021. №. 7. С. 4.

2. Біла І. М. Виявлення здібності до конструкторської творчості на етапі дитинства. *Інноваційні технології та підходи до діагностики обдарованості: світовий досвід* : матеріали міжнародного конгресу (м. Київ, 19–20 червня 2013 р.). Київ : Інститут обдарованої дитини, 2013. С. 62–69.
3. Біла І. М. Психологія творчого конструювання в дошкільному віці : монографія. Київ : Веселка, 2011. 431 С. 3.
4. Використання конструктора LEGO у роботі з дітьми дошкільного віку : методичний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» та вихователів ЗДО / упоряд.: Т. М. Богдан, Д. О. Галаган, Д. М. Ярошенко. Чернівці : Баликіна О. В., 2018. 60 с.
5. Конструктивна творчість дошкільників / уклад. Н.О. Творогова. Харків : Видавнича група «Основа», 2011. 160 с.
6. Новікова І. В. Магнітний конструктор як потужний інструмент для всебічного розвитку дітей дошкільного віку. *Класичні та інноваційні підходи у роботі вихователя сучасного закладу дошкільної освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Бердянськ, 21 липня 2020 р.). Бердянськ : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. Ч. 1. 308 с.
7. Словник-довідник з професійної педагогіки / за ред. А. В. Семенової. Одеса : Пальміра, 2006. 364 с.